

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

2. april 2019

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 286 (Alm. del) af 4. januar 2019 stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse den forventede levealder for 30-årige fordelt på uddannelsesbaggrund (ufaglært (ingen kompetencegivende uddannelse), faglært (erhvervsfaglig uddannelse), KVVU, MVU og LVU i senest mulige år, på samme måde som i svar på Finansudvalgets spørgsmål FIU Alm. del – spm. 291 af 29. marts 2016 (Folketingsåret 2016-17) blot for hele landet?

Svar

Ved opgørelser af restlevetiden for forskellige befolkningsgrupper foretages sædvanligvis særskilte opgørelser for mænd og kvinder. I besvarelsen af dette spørgsmål er det ligeledes valgt at opdele på køn, i overensstemmelse med besvarelse af Finansudvalgets spørgsmål nr. 291 (Alm. del) af 29. marts 2017.

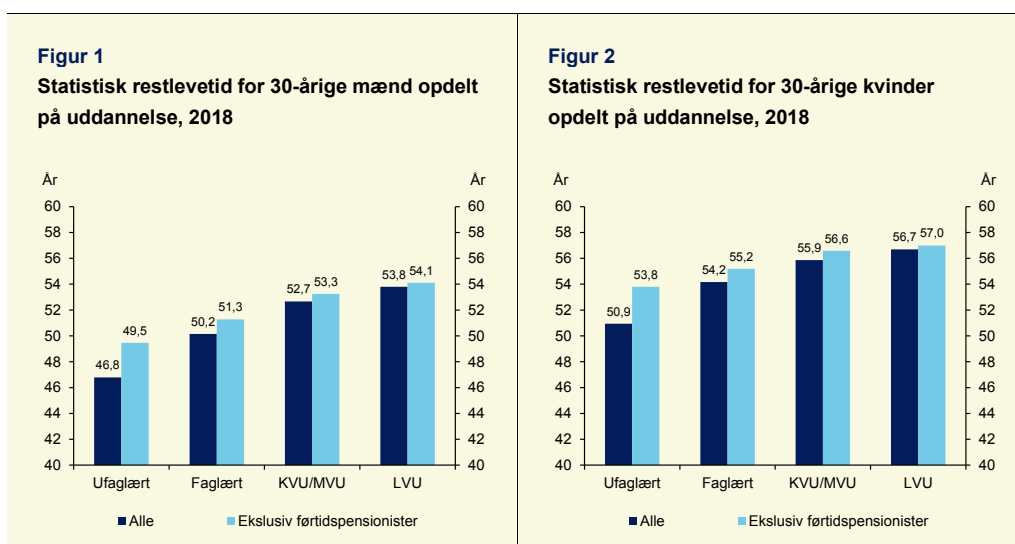
For at mindske den statistiske usikkerhed ved opgørelsen af restlevetiden for 30-årige er beregningen foretaget på baggrund af årets dødeligheder i en 2-årsperiode. Det indebærer fx, at den statistiske restlevetid for 30-årige i 2018 er baseret på dødsfald i perioden 2017-2018.

Der er anvendt betegnelsen ”statistisk restlevetid” for at understrege, at restlevetiden er beregnet på baggrund af årets dødelighed. Der er således ikke tale om en forventet levetid, men om en beregnet levetid, hvor dødeligheden for alle aldre over 30 år er fastsat på niveauet fra 2017 og 2018. Historiske erfaringer peger på, at dødeligheden for alle aldersgrupper reduceres over tid, hvilket ligger til grund for Danmarks Statistiks befolknings fremskrivninger og dermed til grund for fremskrivningen af stigningen i folkepensionsalderen i Finansministeriets mellemfristede fremskrivninger.

Tages der udgangspunkt i den statistiske restlevetid for 30-årige mænd med en lang videregående uddannelse er restlevetiden omkring 7 år længere end for jævnaldrende mænd uden en erhvervskompetencegivende uddannelse (ufaglærte), *jf. figur 1*. For kvinder er den tilsvarende forskel i restlevetid $5\frac{3}{4}$ år mellem de to uddannelses grupper, *jf. figur 2*.

Opgøres restlevetiden for 30-årige alene for personer, der ikke modtager (eller har modtaget) førtidspension, reduceres forskellen i restlevetiden mellem ufaglærte og personer med videregående uddannelser. Det afspejler, at førtidspensionister udgør en større andel af de ufaglærte sammenlignet med faglærte og personer med videregående uddannelser. Det trækker især ned i den gennemsnitlige levetid for ufaglærte.

Flere undersøgelser har desuden dokumenteret, at forskellen i dødelighed mellem uddannelsesgrupper i høj grad kan forklares ved forskelle i de såkaldte KRAM-faktorer, det vil sige kost, rygning, alkohol og motion. Rygning og alkohol kan således forklare hovedparten af forskellen i dødeligheden mellem personer med kortest og længst uddannelse, jf. fx *Juel og Koch (2013), Social ulighed i dødelighed i Danmark gennem 25 år*.

Anm.: Restlevetiden er beregnet på baggrund af 2-årige dødelighedstavler. Dødeligheder er uddannelsesopdelt for alle alderstrin op til og med 94 år, fordi der ikke foreligger oplysninger om uddannelsesniveaet for personer født for 1922). Det bidrager formentlig til, at de uddannelsesmæssige forskelle i levetiden undervurderes marginalt i opgørelsen. *Ufaglærte* omfatter personer med grundskole eller en gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse samt personer med uoplyst uddannelse.

Kilde: Egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag.

Som nævnt er opgørelsen af restlevetiden beregnet på baggrund af årets dødeligheder i en 2-årsperiode. Den beregnede statistiske levetid er væsentligt kortere end den levetid, der ville fremkomme, hvis man anvendte forudsætningerne om udviklingen i dødeligheden i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning, hvor dødelighederne for de enkelte aldersgrupper reduceres i fremskrivningsperioden.

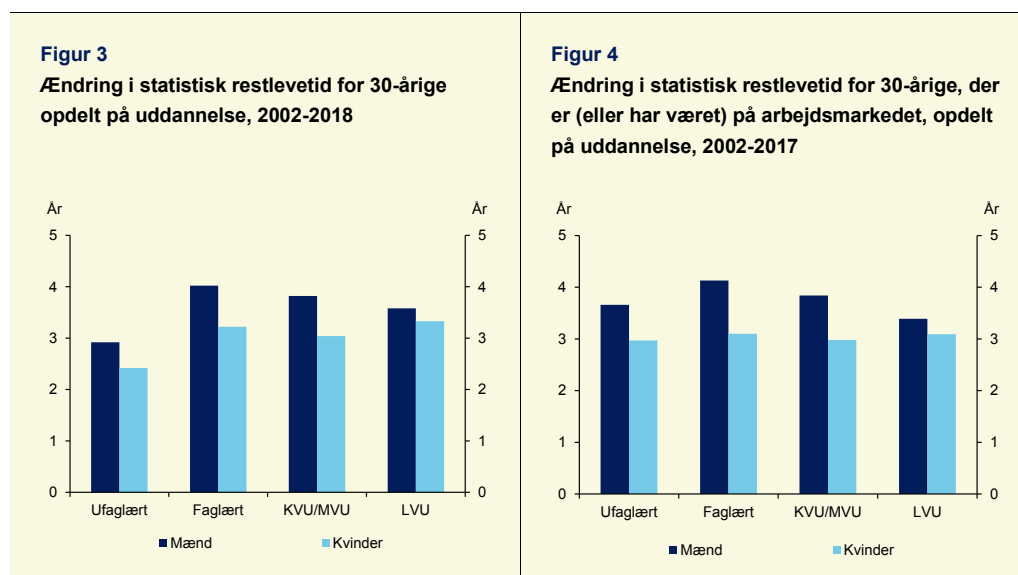
Anvendes befolkningsfremskrivningens forudsætninger om dødeligheden for 30-årige, er restlevetiden godt 6 år højere end ved beregning af levetiden på baggrund af årets dødelighed (på de enkelte alderstrin).

De beregnede restlevetider for de enkelte uddannelsesgrupper er således (i gennemsnit) undervurderet med omkring 6 år i forhold til de levetidsantagelser, der

ligger til grund for Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning og Finansministeriets mellemfristede fremskrivning. Forudsætningen om fortsat stigende levetider i Danmarks Statistiks befolkningsprognose skal ses i sammenhæng med, at levetiden er steget forholdsvis kraftigt siden midten af 1990'erne. I perioden fra 1995 til 2018 er den statistiske restlevetid for 30-årige således steget med 5,7 år for mænd og 4,6 år for kvinder.

Den statistiske restlevetid for 30-årige er både steget for lavt- og højtuddannede. Siden 2002 er restlevetiden for 30-årige mænd og kvinder fx steget med mellem 2½ år og 4 år på tværs af hoveduddannelsesgrupperne, *jf. figur 3*. Ufaglærte har i perioden oplevet en lidt mindre stigning i levetiden sammenlignet med de øvrige hoveduddannelsesgrupper. Det kan blandt andet hænge sammen med, at gruppen af ufaglærte har ændret sammensætning i perioden.

Beregnes udviklingen i levetiden alene for personer, der er (eller har været) på arbejdsmarkedet, er stigningen i levetiden for ufaglærte omtrent på niveau med stigningen i levetiden for de øvrige uddannelsesgrupper i perioden 2002-17, *jf. figur 4*.

Anm.: Restlevetiden er beregnet på baggrund af 2-årige dødelighedstavler. Dødeligheder er uddannelsesopdelt for alle alderstrin op til og med 79 år, fordi der ikke foreligger oplysninger om uddannelsesniveaut for personer over 80 år i 2001 (personer født før 1922). Det bidrager til, at de uddannelsesmæssige forskelle i levetiden undervurderes i de enkelte opgørelsesår. Denne registreringsmæssige begrænsning er baggrunden for, at analyseperioden starter i 2002. I figur 4, hvor der alene ses på personer, der var i arbejdsstyrken som 59-årig (eller er på arbejdsmarkedet for 30-59-årige), er de aldersspecifikke dødeligheder alene beregnet for denne personkreds op til 79-års alderen. På øvrige alderstrin er dødeligheden beregnet for alle på alderstrinnet. I figur 4 er ikke medtaget tal for levetiden i 2018, fordi der ikke foreligger adgang til registeroplysninger om tilknytning til arbejdsmarkedet.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister